

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата педагогічних наук, доцента,
завідувача кафедри іноземних мов

Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Яременко-Гасюк Олени Олександрівни

на дисертаційну роботу **Ткаченко Олександри Михайлівни**
«Педагогічна технологія навчання учнів англійської мови
у закладах позашкільної освіти»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань
01 Освіта (Освіта/Педагогіка) за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки,
освітньої програми «Позашкільна освіта»

**Актуальність теми виконаної роботи та її зв'язок з планами
відповідних галузей науки.**

Сучасний розвиток українського суспільства, його входження у європейську та світову спільноту обумовлює використання англійської мови як однієї з мов міжнародного спілкування. Це активізує навчання учнів англійської мови і відповідає викликам, що стоять перед системою освіти, оскільки впровадження сучасної педагогічної технології безпосередньо впливає на ефективність навчання учнів англійської мови у закладах освіти.

Законодавче сприяння вивченню англійської мови громадянами України закріплено у Законі України «Про застосування англійської мови в Україні», а право кожного на здобуття позашкільної освіти, навчання у закладах позашкільної освіти у таких нормативно-правових актах, як Конституція України, Закон України «Про позашкільну освіту», Закон України «Про освіту», Закон України «Про охорону дитинства» тощо.

Слід відзначити, що дисертаційну роботу виконано згідно з тематичним планом науково-дослідної роботи Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, науковий напрям «Теорія та технологія навчання і виховання в системі освіти», а також з темами наукових досліджень, які проводилися з питань позашкільної освіти.

Дисертація проведена відповідно до освітньо-наукової програми «Позашкільна освіта» за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта (Освіта/Педагогіка) Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Отже, дисертація Ткаченко Олександри Михайлівни «Педагогічна технологія навчання учнів англійської мови у закладах позашкільної освіти» є актуальною і становить внесок у розвиток освітніх, педагогічних наук, зокрема у визначення та розробку теоретичних основ і практики педагогічної технології навчання учнів англійської мови у закладах позашкільної освіти.

**Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і результатів,
сформульованих у дисертації.**

Докладний огляд дисертаційного дослідження дозволяє стверджувати, що наукова робота дисертантки характеризується фундаментальністю підходу, що інтегрує філософські, педагогічні й психологічні аспекти досліджуваної проблеми.

Логічна будова, структурованість й послідовність дисертації відображають всі етапи науково-педагогічного пошуку, дають розгорнуте уявлення про теоретичні й методологічні засади впровадження педагогічної технології навчання учнів англійської мови у закладах позашкільної освіти.

У дисертації була використана джерельна база, що представлена теоретичними положеннями щодо позашкільної освіти, педагогічних технологій, навчанням учнів у закладах позашкільної освіти, законодавчими та нормативно-правовими актами у сфері освіти, навчальною та методичною літературою з навчання учнів англійської мови тощо.

Особливу увагу приділено дидактичному обґрунтуванню структури педагогічної технології навчання учнів англійської мови у закладах позашкільної освіти, до якої входять концептуальна, змістова і операційна складові. Можна цілком погодитися з даним підходом.

Заслугове на увагу і розробка змісту навчання учнів англійської мови на основі педагогічної технології у закладах позашкільної освіти з урахуванням комунікативного підходу.

Окремої уваги заслугове характеристика мультимедійних засобів як складової педагогічної технології навчання учнів англійської мови у закладах позашкільної освіти, що поділяються за видами: для навчання іншомовного спілкування (аудіювання, читання, говоріння, письмо); для навчання іншомовного матеріалу (граматичний, лексичний, фонетичний).

Важливим є визначення показників та критеріїв навчальних досягнень учнів з англійської мови у закладах позашкільної освіти, до яких належать пізнавально-знаннявий, комунікативно-практичний, культурологічно-творчий, особистісно-мотиваційний, що поділяються на низький, середній і високий рівні.

Результати експериментального дослідження Ткаченко О.М. підтверджують ефективність і доцільність запровадження педагогічної технології навчання учнів англійської мови у закладах позашкільної освіти.

Наукова новизна, практична значущість і достовірність наукових положень дисертації.

Ткаченко О.М. у своїй роботі вперше визначає та теоретично обґрунтовує педагогічну технологію навчання учнів англійської мови у закладах позашкільної освіти.

Важливим постає дидактичне обґрунтування структури педагогічної технології навчання учнів англійської мови у закладах позашкільної освіти, змісту навчання учнів англійської мови в закладах позашкільної освіти з урахуванням комунікативного підходу, мультимедійних засобів як основи педагогічної технології навчання учнів англійської мови у закладах позашкільної освіти.

Дисертантка удосконалює сутність понять «педагогічна технологія навчання учнів англійської мови у закладах позашкільної освіти», «мультимедійні засоби у педагогічній технології навчання учнів англійської мови у закладах позашкільної освіти», основні показники та критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з англійської мови у закладах позашкільної освіти.

Результати проведеного дисертаційного дослідження мають і практичне значення для подальшого розвитку та вдосконалення роботи закладів позашкільної освіти, яким належить вагоме місце у системі освіти, і зокрема, для процесу навчання англійської мови у закладах позашкільної освіти, оскільки вивчення англійської мови визначено одним з пріоритетних напрямів сучасної системи освіти України.

Практичним значенням отриманих результатів є розробка та удосконалення навчально-методичного забезпечення закладів позашкільної освіти, зокрема впровадження навчальної програми «Англійська мова» з позашкільної освіти для гуртків закладів позашкільної освіти, яка отримала гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі» згідно з рішенням Експертної комісії з позашкільної освіти Міністерства освіти і науки України.

Результати дослідження апробовано і впроваджено в освітній процес Кіровоградського обласного центру дитячої та юнацької творчості, Обласного будинку художньої творчості Миколаївської обласної ради, Центру позашкільної освіти ім. О. Разумкова Управління освіти і науки Бердичівської міської ради, Центру науково-технічної творчості молоді «Сфера» Оболонського району міста Києва, Міжнародного ІТ ліцею м. Києва.

Основні результати дослідження відображені у 6 наукових та навчально-методичних працях, серед яких 4 статті у провідних наукових фахових виданнях України та зарубіжному науковому періодичному виданні, 2 наукові праці, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації.

Матеріали дисертаційного дослідження пройшли широке обговорення на наукових заходах, зокрема конференціях, круглих столах семінарах.

Оцінка змісту дисертації та її завершеність.

Позитивним у дисертації є порівняння та систематизація наукових джерел з проблеми дослідження, що дало поштовх для подальшого вдосконалення основних положень щодо педагогічної технології навчання учнів англійської мови у закладах позашкільної освіти.

Слід відмітити і детальний аналіз технологій, які можуть бути використані для вдосконалення процесу навчання англійської мови саме у закладах позашкільної освіти.

Аналіз матеріалів дисертаційного дослідження дає підстави для твердження щодо обґрунтованості та достовірності висновків.

Варто зазначити виділену дисертантом вагому роль комунікативного підходу до навчання англійської мови, оскільки такий підхід сприяє безпосередньому наближенню процесу навчання англійської мови до реальної життєвої комунікації, яка і є метою навчання учнів англійської мови. Важливим у дисертації є класифікація мультимедійних засобів як складової педагогічної технології навчання учнів англійської мови у закладах позашкільної освіти.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Високий рівень виконання дисертаційного дослідження виявив дискусійні питання, що потребують подальших наукових розвідок. Зокрема, враховуючи переваги застосування педагогічної технології на основі мультимедійних засобів для покращення ефективності процесу навчання англійської мови та підвищення

особистої вмотивованості і зацікавленості учнів до вивчення мови, дискусійним залишається питання негативних впливів комп'ютеризації навчання на процес соціальної адаптації учнів. Також зазначимо, що додаткової уваги потребує запропонований автором зміст навчання учнів англійської мови у закладах позашкільної освіти на основі комунікативного підходу. При цьому зазначимо, що висловлені побажання мають дискусійний характер й не знижують загальної позитивної оцінки дослідження, що є вагомим внеском в теорію і практику навчання учнів англійської мови у закладах позашкільної освіти.

Висновок про відповідність дисертації вимогам Порядку присудження наукових ступенів. На підставі аналізу поданої роботи можемо стверджувати, що дисертація Ткаченко Олександра Михайлівни «Педагогічна технологія навчання учнів англійської мови у закладах позашкільної освіти» є кваліфікованою науковою працею, самостійно виконаною, завершеною і заслуговує на позитивну оцінку. Вона відповідає вимогам «Порядку присудження доктора філософії та скасування рішення разової вченої ради закладу вищої освіти про присудження доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 та «Вимогам до оформлення дисертації», затвердженим наказом МОН України від 12.01.2017 № 40, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Офіційний рецензент,
кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри іноземних мов
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

Олена ЯРЕМЕНКО-ГАСЮК

Підпис

ЗАВІРЯЮ: зав. канцелярією Українського державного
університету імені Михайла Драгоманова

«26»

03 2025 р.

підпис Яременко-Гасюк
Земличкова Р.Р. Ринд
засвідчено спец. в.к.